

หลักสูตร ความฉลาดทางดิจิทัล(Digital Intelligence) ผ่านการฝึกอบรมการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ ระบบ TDGA e - Learning

ชื่อ – สกุล นางสาวนันทวรรณ หมั่นมัน
ตำแหน่ง เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
สังกัด กลุ่มสารบรรณ สำนักงานเลขาธิการกรม

ในยุคปัจจุบัน เทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทอย่างสมบูรณ์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การศึกษา และการทำงาน การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของนวัตกรรมสื่อสารและแพลตฟอร์มออนไลน์ ไม่เพียงแต่นำมาซึ่งความสะดวกสบายและโอกาสใหม่ๆ เท่านั้น แต่ยังแฝงไปด้วยความท้าทายและภัยคุกคามรูปแบบต่างๆ เช่น ภัยไซเบอร์ ข่าวดลอม การละเมิดความเป็นส่วนตัว และปัญหาการรังแกบนโลกออนไลน์

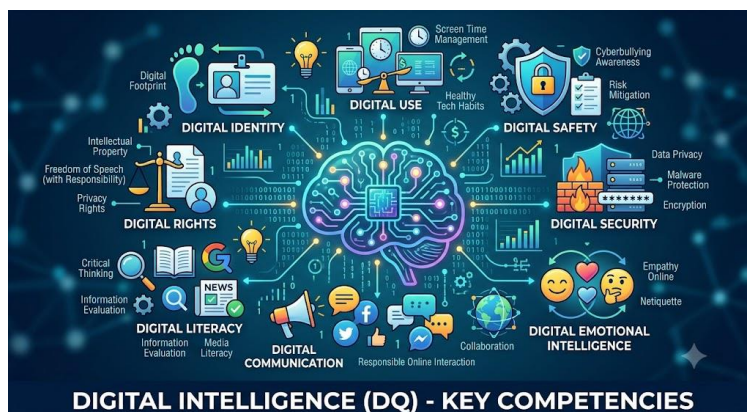
ดังนั้น การมีความรู้และความเข้าใจเพียงแค่ "การใช้อุปกรณ์ดิจิทัลเป็น" (Digital Literacy) จึงอาจไม่เพียงพออีกต่อไป แต่จำเป็นต้องพัฒนาไปสู่ "ความฉลาดทางดิจิทัล" (Digital Intelligence หรือ DQ) ซึ่งเป็นชุดทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถทางอารมณ์และสังคม ที่จะช่วยให้บุคคลสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีได้อย่างชาญฉลาด ปลอดภัย รู้เท่าทัน มีจริยธรรม และสามารถบริหารจัดการชีวิตบนโลกออนไลน์ได้อย่างมีความสุขและยั่งยืน

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์หลักของการเรียนรู้และพัฒนาทักษะความฉลาดทางดิจิทัล (Digital Intelligence: DQ) สามารถสรุปตามเป้าหมายสำคัญได้ดังนี้

๑. เพื่อสร้างการใช้งานเทคโนโลยีอย่างปลอดภัย (Digital Safety & Security)
๒. เพื่อสร้างพลเมืองดิจิทัลที่มีความรับผิดชอบและมีจริยธรรม (Digital Citizenship & Ethics)
๓. เพื่อส่งเสริมสุขภาวะและความสมดุลในการดำเนินชีวิต (Digital Well-being)
๔. เพื่อประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและการเรียนรู้ (Digital Competency & Innovation)

เนื้อหาในหลักสูตรมีดังนี้

ความฉลาดทางดิจิทัล (Digital Intelligence หรือ DQ) คือ ชุดทักษะ ความรู้ ความสามารถทางสังคม และอารมณ์ที่ช่วยให้บุคคลสามารถรับมือและปรับตัวเข้ากับชีวิตในยุคดิจิทัลได้อย่างชาญฉลาด ปลอดภัย และมีประสิทธิภาพ

กรอบมาตรฐานระดับสากล (เช่น DQ Institute และ UNESCO) แบ่งทักษะความฉลาดทางดิจิทัลออกเป็น ๘ ด้านหลัก ดังนี้:

๑. การรักษาอุปนิสัยและเอกลักษณ์ที่ติดบนโลกดิจิทัล (Digital Citizen Identity)

ความสามารถในการสร้างและจัดการตัวตน รอยเท้าดิจิทัล (Digital Footprint) และชื่อเสียงบนออนไลน์อย่างรับผิดชอบ

รู้เท่าทันผลกระทบของการกระทำบนโลกออนไลน์ที่จะส่งผลต่อชีวิตจริงทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

๒. การจัดการเวลาหน้าจอและใช้อย่างสมดุล (Screen Time Management)

การบริหารจัดการเวลาในการใช้อุปกรณ์ดิจิทัล สื่อสังคมออนไลน์ และเกมอย่างเหมาะสม

การควบคุมตนเองเพื่อไม่ให้กระทบต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิต การเรียน หรือการทำงาน

๓. การรับมือและจัดการกับการรังแกบนโลกออนไลน์ (Cyberbullying Management)

ความสามารถในการรับรู้ ตรวจสอบ และรับมือกับพฤติกรรมกลั่นแกล้ง ระบาย หรือคุกคามทางออนไลน์

รู้จักวิธีป้องกันตนเอง การแจ้งเบาะแส และการช่วยเหลือผู้อื่นที่ตกเป็นเหยื่อ

๔. การจัดการความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cybersecurity Management)

การปกป้องข้อมูลส่วนตัว รหัสผ่าน และระบบอุปกรณ์ของตนเองจากภัยคุกคาม เช่น แสกเกอร์ มัลแวร์ หรือการหลอกลวงออนไลน์ (Phishing)

รู้จักใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือด้านความปลอดภัยอย่างเหมาะสม

๕. การจัดการความเป็นส่วนตัวบนโลกออนไลน์ (Privacy Management)

การปกป้องข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data) และระมัดระวังการแชร์ข้อมูลของตนเองและผู้อื่น

เข้าใจเรื่องสิทธิความเป็นส่วนตัวและการตั้งค่าความเป็นส่วนตัวบนแพลตฟอร์มต่างๆ

๖. การคิดวิเคราะห์และวิพากษ์ข้อมูลดิจิทัล (Critical Thinking)

ความสามารถในการประเมิน ตรวจสอบ และวิเคราะห์ข้อมูลบนออนไลน์

รู้เท่าทันข่าวปลอม (Fake News) ข้อมูลที่บิดเบือน หรือสื่อแอบอ้างก่อนที่จะเชื่อหรือแชร์ต่อ

๗. การสร้างรอยเท้าทางดิจิทัลอย่างรับผิดชอบ (Digital Footprint)

เข้าใจธรรมชาติของข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตว่าเมื่อโพสต์ไปแล้วจะคงอยู่ยาวนานและยากที่จะลบออก

การระมัดระวังในการแชร์ ความคิดเห็น ภาพ หรือวิดีโอ เพื่อไม่ให้สร้างผลกระทบเชิงลบในอนาคต

๘. การใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรมและมีเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Digital Empathy)

การแสดงออกบนโลกออนไลน์ด้วยความเคารพ เข้าอกเข้าใจ และใส่ใจความรู้สึกของผู้อื่น

หลีกเลี่ยงการใช้อาวุธแสดงความเกลียดชัง (Hate Speech) และสร้างสังคมออนไลน์เชิงบวก

ระดับการพัฒนา DQ (๓ ระดับ)

๑. Digital Citizenship (พลเมืองดิจิทัล): ใช้เทคโนโลยีได้อย่างปลอดภัย มีจริยธรรม และคุ้มครองตนเองได้

๒. Digital Creativity (การสรรค์สร้างทางดิจิทัล): นำเครื่องมือดิจิทัลมาสร้างสรรค์เนื้อหา นวัตกรรม หรือแก้ปัญหาใหม่ๆ

๓. Digital Competency (ความสามารถเชิงลึกทางดิจิทัล): ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการทำงานอาชีพ หรือขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ประโยชน์ต่อตนเอง (Personal Well-being & Safety)

ปลอดภัยจากภัยคุกคามออนไลน์: ลดความเสี่ยงจากการตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวง (Phishing) มัลแวร์ การขโมยข้อมูลส่วนบุคคล และการรังแกบนโลกออนไลน์ (Cyberbullying)

สุขภาวะทางดิจิทัลที่ดี (Digital Well-being): สามารถบริหารจัดการเวลาหน้าจอได้อย่างสมดุล ลดอาการเสพติดสื่อสังคมออนไลน์ สดชื่นและมีสุขภาพกาย-จิตที่ดีขึ้น

คุ้มครองความเป็นส่วนตัว: รู้จักตั้งค่าและปกป้องข้อมูลสำคัญส่วนบุคคล ทำให้ไม่ถูกนำข้อมูลไปใช้ในทางที่ผิด

๒. ประโยชน์ต่อการศึกษาและการทำงาน (Academic & Career Success)

เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน (Productivity): คัดเลือกและประยุกต์ใช้เครื่องมือดิจิทัล เทคโนโลยี หรือ AI มาช่วยแก้ปัญหาและทำงานได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำยิ่งขึ้น

มีทักษะการคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking): สามารถประเมินและคัดกรองข้อมูลข่าวสารได้อย่างถูกต้อง ไม่ตกเป็นเหยื่อของข่าวปลอม (Fake News)

สร้างภาพลักษณ์ดิจิทัลที่ดี (Positive Digital Footprint): มีประวัติการใช้งานออนไลน์ที่น่าเชื่อถือ ซึ่งส่งผลดีต่อการศึกษาต่อ การสมัครงาน และการเติบโตในสายอาชีพ

๓. ประโยชน์ต่อสังคมและองค์กร (Social & Organizational Impact)

สร้างสังคมออนไลน์เชิงบวก: มีความเข้าอกเข้าใจผู้อื่น (Digital Empathy) ช่วยลดการใช้วาจาเกลียดชัง (Hate Speech) และการความขัดแย้งบนโลกออนไลน์

ลดความเสี่ยงด้านไซเบอร์ขององค์กร: ช่วยให้องค์กรมีบุคลากรที่รู้เท่าทันภัยคุกคาม ลดโอกาสที่ระบบขององค์กรจะถูกโจมตีทางไซเบอร์

พร้อมก้าวสู่การเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizen) : เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลได้อย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน